

GENÇLİK GÜZEL ŞEY

ALDIĞIMIZ

YESSİZ

10. BASKI

Çeviri: BEHÇET NECATİGİL - KÂMURAN ŞİPAL

HERMANN HESSE

GENÇLİK
GÜZEL ŞEY

Can Modern

Hermann Hesse'nin, "Der Zyklon", "Schön ist die Jugend", "Verlobung", "Ein Abend bei Doktor Faust", "Chagrin d'amour", "Kinderseele", "Ein Mensch mit Namen Ziegler", "Aus Kinderzeiten", "Innen und Außen", "Eine Fußreise im Herbst", "Die Marmorsäge" adlı öykülerinden derlenmiştir.

© 2001, 2002, Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main

© 2012, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main ve Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2012

10. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 10. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Yayına hazırlayan: Ayça Sabuncuoğlu

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: İmak Ofset Basım Yayın Tic. ve San. Ltd. Şti.

Akçaburgaz Mah.137.Sokak No:12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-3558-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750735585

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HERMANN HESSE

GENÇLİK
GÜZEL ŞEY

ÖYKÜ

1946 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Almanca aslından çevirenler

Behçet Necatigil - Kâmuran Şipal

♥can

Hermann Hesse'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Masallar, 1994

Çarklar Arasında, 2002

Kaplıcada Bir Konuk, 2002

Siddhartha, 2002

Doğu Yolculuğu, 2002

Demian, 2003

Peter Camenzind, 2003

HERMANN HESSE, 1877'de Almanya'nın Baden-Württemberg eyaleti, Calw kasabasında doğdu. İlk şiirini yirmi beş yaşında yazdı. Bunu *Peter Camenzind*, *Çarklar Arasında*, *Gertrud*, *Rosshalde*, *Demian* ve diğer romanları izledi. Jung'un öğrencisi Lang ile dostluğu Hesse'nin ruhbili me ve Jung'a duyduğu ilgiyi körükleyerek şiirsel iç dünyasını zenginleş tirdi. İnsancılığı, barışseverliği ve insan yaşamını irdeleyen felsefesi *Bozkırkurdu*, *Narziss* ve *Goldmund* ile *Siddhartha* adlı romanlarında özel likle belirgindir. *Boncuk Oyunu* adlı romanından sonra 1946'da Nobel Edebiyat Ödülü de alan Hesse'nin Doğu edebiyatı ve mistisizmine düş künlülüğü, bireysel bunalımların çözümünü Doğu felsefesinde arayışı, 1960'lı yıllarda canlanan Budizm ve Zen Budizm akımlarının da yardı mıyla onun, özellikle Amerikan hippie gençliği arasında en çok okunan yazarlar arasına girmesini sağladı. Hermann Hesse, 1962 yılında öldü.

BEHÇET NECATİGİL, 1916'da İstanbul'da doğdu. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nu bitirdikten sonra 1940-1972 yılları arasında öğ retmenlik yaptı. Çağdaş Türk edebiyatının en seçkin şairlerinden biri olan Necatigil, Almancadan çeviriler yaptı; sekizi Knut Hamsun'dan olmak üzere otuza yakın kitap çevirdi. 1979'da İstanbul'da öldü. Aile si tarafından konulan Necatigil Şiir Ödülü, 1980'den bu yana kesinti siz olarak veriliyor.

KÂMURAN ŞİPAL, 1926'da Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çağdaş Alman Hikâyesi/1945'ten Sonra başlıklı bir incelemesi; *Beyhan, Elbiseler Çarşısı, Büyük Yolculuk, Buhurumeryem, Köpek İstasyonu* adlı öykü kitapları yayımlandı. *Sırrımsın Sırdaşımın* adlı romanıyla 2011'de Orhan Kemal Roman Armağanı'nı aldı. Rainer Maria Rilke, Franz Kafka, Robert Musil, Heinrich Böll, Thomas Mann, Günter Grass, Ingeborg Bachmann, Sigmund Freud, Hans Bender gibi önemli yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı. 2019'da aramızdan ayrıldı.

İçindekiler

Behçet Necatigil'in çevirileri:

Kasırğa	11
Gençlik Güzel Şey	31
Nişanlanma	73

Kâmuran Şipal'in çevirileri:

Doktor Faust'un Evinde Bir Akşam	95
Chagrin D'Amour	101
Çocuk Ruhu	109
Ziegler Adında Biri	153
Çocukluk Günleri	161
İçte ve Dışta	187
Güz Mevsiminde Yaya Bir Gezi	203
Mermer Atölyesi	241

KASIRGA

Doksanlı yılların ortasıydı; ben o zamanlar, doğduğum kasabanın küçük bir fabrikasında ücretsiz, gönüllü çalışıyordum; sonra yine o yıl, bir daha dönmek üzere kasabadan ayrıldım. On sekiz yaşlarındaydım. Her gün tadını çıkarıyor, kuşun havayı hissetmesi gibi dört bir yanımda duyuyordum da, gençliğimin ne güzel bir şey olduğunun farkına bile varmıyordum. Her yılda ne gibi olaylar olduğunu bir bir hatırlamayı hiç sevmeyen yaşlıca kimselere şunu belirtmek isterim ki, anlatacağım yılda bizim oraları, yurdumuzda benzeri ne daha önce ne daha sonra görülmüş bir siklon, bir kasırğa afetine uğradı. O şiddetli fırtına o yıl olmuştu. İki-üç gün önce sol elime bir çelik kalem batmıştı. Elim yarılmış, şişmişti; askıda tutmam gerekiyordu, fabrikaya gidemiyordum.

Bütün o yaz sonu boyunca dar vadimizi hiç duyulmadık bir boğucu sıcakın kapladığını, bazen günlerce art arda fırtınalar koptuğunu hatırlıyorum. Doğada kızgın bir sıkıntı hüküm sürüyordu; o zamanlar bu bende bulanık ve bilinçsiz bir etki bıraktığı halde, ayrıntıları hâlâ aklımdadır. Akşamları örneğin, balık avlamaya gidince, havadaki sıkıntı yüzünden balıkları garip bir şekilde telaşlı, tedirgin bulurdum; karmakarışık, iç içe girerler, ikide bir ılık sudan dışarı fırlarlar, körü körüne oltaya yaka-

lanırlardı. Derken hava biraz serinlemiş, sakinleşmişti. Fırtınalar seyrekleşmiş, sabahın erken saatleri artık bir parça sonbahar kokmaya başlamıştı.

Bir sabah evimizden çıktım; cebimde bir kitap, bir parça ekmek, eğlencelerime gidiyordum. Haylazlık zamanlarımdaki alışkanlıkla, önce evin arkasına, henüz gölgelik olan bahçeye koştum. Babamın diktiği, benim daha incecik bir çocukken bildiğim yüksek, iri köknarların altında, açık kestane rengi iğneyapraklar küme küme birikmişti; orada yıllardır cezayirmenekşelerinden başka bir şey bitmiyordu. Yan tarafta ise, uzun, dar bir tarhın içinde annemin çiçekleri zengin, iç açan renklerle ışıldar, her pazar onlardan büyük demetler derlenirdi. Orada zincifre kırmızısı küçük çiçekleri top top bir bitki vardı ki, adı “yakan sevda”ydı; bir köksapın ince sürgünlerinden sarkan, yürek biçimli kırmızı beyaz çiçeklere “hanım kalbi” denirdi; dalları hemen hemen kökten başlayan bir başkasına “kokan kibir”. Bunların hemen yanında uzun saplı yıldızçiçekleri vardı, ama daha çiçek açmamışlardı. Aralarında, yumuşak sapsarı yerde sürünen, yaprakları etli saksıgüzelleriyle pek maskara ipekçiçekleri görünüyordu. Biz bu uzun, ensiz çiçek tarhını çok severdik, düşlerimizin bahçesiydi o. Çünkü bu tarhtaki o yan yana, çeşit çeşit ve tuhaf çiçekler bizce öbür iki yuvarlak tarhtaki güllerden daha başka, daha sevimliydi. Güneş var da sarmaşıklı duvarda parlıyorsa, her çiçek kendi özelliğine, kendi güzelliğine bürünür, glayöller keskin renklerle cilalanmış gibi ışıldar, helyotroplar büyülenmiş gibi yaslı, üzgün kokularına gömülür, horozibikleri sessiz solgun sarkar, hasekiküpleri ise sanki ayak parmaklarına basıp doğrularak kıvrım kıvrım güneş çingiraklarını çın-gırdatırdı. Altınçiçeklerinde, mavi alevçiçeklerinde arılar vızıldaşır, kalın sarmaşıklar üzerinde küçük, esmer örümcekler hızla inip çıkarlardı; şebboyların üzerinde havada,

“güvercin” ya da “âşık” denen aceleci, havai kelebekler tombul gövdeleri, cama benzer kanatlarıyla titreşirlerdi.

Tatil günlerimin rahatlığı içinde bir çiçekten ötekine gidiyor, mis gibi sayvanların bir birini bir ötekini kokuyor ya da özenli parmaklarla bir çiçeğin çanağını aralayıp içine bakıyor, sırlı soluk renkli derinliklerini, damarlarıyla dışıorganlarındaki o sessiz düzeni, yumuşak liflerini, kristalimsi oyuklarını seyrediyordum. Bir yandan da sabahın, çizgi çizgi, iplik iplik buğular ve yün topakları gibi küçük bulut öbekleriyle dolu kapanık göğüne bakıyordum. Bugün yine besbelli bir fırtına var gibime geliyordu, bense öğleden sonra birkaç saat balık avlamayı düşünüyordum. Solucan bulurum ümidiyle harıl harıl yol kenarlarındaki birkaç taşı yerinden oynattım, ama altlarından gri, kuru bir sürü tespihböceği çıkıp ürkmüş halde sağa sola kaçıştılar.

Şimdi ne yapmalı, diye düşündüm; hemen yapılacak bir şey aklıma gelmiyordu ki! Bir yıl önce, o son tatilim sıralarında, hemen hemen bir çocuktum daha. O zaman en hoşlandığım eğlenceler, hedefe sapanla fındık atmalar, uçurtma uçurmalar, tarlalardaki sıçan yuvalarını barutla havaya uçurmalar, sanki ruhumun bir kısmı yorulmuş da bir zamanlar sevdiği, zevk duyduğu seslere cevap vermiyormuş gibi, o eski çekicilik ve parlaklığını artık kaybetmişti.

Çocukluk zevklerimin o tanıdık bölgelerinde, şaşkın ve sessiz bir sıkıntı içinde sağa sola bakıyordum. Küçük bahçe, çiçeklerle süslü balkon ve döseli taşları yosun yeşili, nemli, güneşsiz avlu bana bakıyordu, eskisinden bambaşka bir yüzü vardı. Çiçekler bile o hiç bitmez büyülerinden birazını yitirmişlerdi. Bahçe köşesinde sulama borusuyla eski fıçı, şimdi pek basit, pek uydurma duruyordu; ben ki eskiden bir yarım gün suyu salıverir, tahta çarkları çevirir, yola setler, kanallar yapar, her tara-

fi su baskını altında bırakırdım da babam ne kadar üzülürdü. Yazlar, kışlar görmüş, emektar su fıçısı bana sadık bir dost, bir eğlence olmuştu; ona baktıkça hâlâ, o çocukluk zevklerimden kalma bir haz duyuyordum içimde; ama hüznü bir tadı vardı bu hazzın; hem sonra fıçı bir kaynak, bir ırmak, bir Niagara değildi artık.

Düşünceler içinde çiti aştım, mavi bir kahkahaçiçeği yüzümü okşadı, koparıp ağzıma aldım. Bir gezinti yapmaya, dağa kadar çıkıp kasabaya oradan bakmaya karar vermiştim. Gezmelere çıkmak öyle pek eğlenceli bir iş olmadığı için, eskiden aklıma bile gelmezdi. O yaşlarda bir oğlan çocuğu ne diye çıksın gezmelere. O, haydut olur, şövalye olur, Kızılderili olur, ormana gider; salcı, balıkçı, değirmenci olur, ırmağa gider; kelebek veya kertenkele avlamaya çayırlara koşar. Böyle olunca, benim bu gezintim bana, ne yapacağını pek bilmeyen yetişkin bir kimsenin yapabileceği ağırbaşlıca, ama biraz sıkıcı bir iş gibi görünüyordu.

Mavi kahkahaçiçeğim hemen solmuştu, onu atmıştım ve şimdi de, kopardığım bir şimşir dalını dişliyorum; buruk, baharlıydı tadı. Yüksek katırtırnaklarının orada, demiryolunda bir yeşil kertenkele önüm sıra kaçmaya başladı. Çocuk oluverdim tekrar, duramadım, koştum, kollayarak sokuldum; sonunda, ürkmüş, güneş sığı hayvanı yakalayıp aldım avuçlarıma. Minik, mücevher gibi çil çil gözlerine baktım; eski avcılık günlerimin mutluluğu içinde, esnek, güçlü gövde ile katı bacakların, parmaklarımın arasında dayattığını, karşı koyduğunu hissettim. Derken hevesim geçti, tutsak hayvanı ne yapacağımı bilemez oldum. Bir işe yaramazdı, bir zevki yoktu bu işin. Eğildim, avucumu açtım; hızlı hızlı soluyan böğürleriyle bir an sessiz, şaşkın durakladı kertenkele, sonra çabucak otların içinde gözden kayboldu. Işıldayan demir raylar üstünde yanım sıra bir tren geçti; arkasından bak-

tım, bir an iyiden iyiye hissettim ki, burada benim için gerçek bir sevinç yeşeremez artık. Bunu hissettim ve o trenle birlikte buralardan çekip gitmeyi candan diledim.

Hat bekçisi yakınlarda mı diye sağa sola bakınıyordum; hiçbir şey görülmediği, duyulmadığı için, hemen raylardan atlayıp öte yandaki yüksek, kırmızı kumtaşı kayalarına tırmanmaya başladım; üzerlerinde hâlâ yer yer, demiryolu yapımından kalma kara kara dinamit oyukları görülüyordu. Kendimi yukarıya nasıl çekeceğimi biliyor, artık çiçeklerini dökmüş, sırımlaşmış katırtırnağı saplarına tutunuyordum. Kızıl kayalar üstünde kuru bir güneş sıcaklığı soluyor, ben tırmanırken ceketimin yenlerinden içeri kızgın kumlar kayıyordu. Yukarıya baktıkça, dikey, sarp kayanın üzerinde şaşılacak kadar yakın ve yoğun, ışıltılı sıcak gökyüzünü görüyordum. Derken, birdenbire kendimi yukarda buldum; kayanın kenarına tutunmuş, dizlerimi yukarıya çekmiş, ince, dikenli bir akasya gövdecğine yapışmış, gözlerden uzak, dikine uzayan bir otlığa çıkıvermiştim.

Altındaki sarp geçitten trenlerin geçtiği bu küçük, sakın, ıssız toprak parçası eskiden pek sevdiğim bir yerdin benim. Biçilemeyen, yabanileşmiş, sırımlaşmış otlarından başka, burada, dikenleri ince ince, küçük gül fidanları büyümüş, rüzgârın getirdiği tohumlardan bir-iki tane güdük akasya ağaççığı yetişmişti; akasyaların ince, saydam yapraklarından güneş görünürdü. Yukardan doğru da kızıl bir kayayla kesilen bu otlar adasında, ben bir zamanlar Robinson gibi yerleşmiştim; bu ıssız toprak kesimi, onu dikine tırmanarak ele geçirme cesaretini gösterecek, serüven delisi bir kimsenin olabilirdi ancak. Ben, on iki yaşındaki çocuk, burada taşçı kalemiyle adımı kayaya kazımış, burada bir zamanlar Rosa von Tannenburg'u okumuş, soyu tükenen bir Kızılderili kabilesinin yiğit reisini konu edinen bir çocukluk oyununu burada yazmıştım.

Güneş alığı otlar, dik yamaçta solgun, ağarmış de-
metler halinde sarkmıştı; katırtırnaklarının kızarık yap-
rakları, hiç esmeyen sıcakta buruk, keskin bir koku yayı-
yordu. Kurumuş, kavrulmuş otlara uzandım; ince akasya
yapraklarının, sevimliliğine üzüntü de karışan bir düzen
içinde, çiğ bir gün ışığına bulanmış, doygun mavi gök
boşluğunda dinlendiğini gördüm, düşünceye daldım.
Galiba hayatımı, geleceğimi önüme sermenin tam vak-
tiydi şimdi.

Ama yeni bir şey bulamıyordum. Yalnız, beni dört
bir yandan tehdit eden o tuhaf yoksullaşmayı; denenmiş
hazların, sevilmiş düşüncelerin esrarlı bir şekilde sararıp
solduğunu görüyordum. İstemeye istemeye bıraktığım,
bırakmak zorunda kaldığım şeyin, bütün o kayıp ocuk-
luk mutluluklarının yerini tutamıyordu mesleğim; alış-
tığım işi az sevdim, uzun zaman da bağlı kalmadım ona.
O benim için, dünyaya açılan bir yoldan başka bir şey
değildi; hiç şüphesiz, bu yolun bir yerinde gönlümü do-
yuracak yeni şeyler bulunuyordu. Bunlar nelerdi acaba?

İnsan dünyayı görebilir, para kazanabilirdi; bir şey
yapmadan, bir işe girişmeden önce, annesine babasına
sorması hiç de gerekmezdi; pazarları gülle yuvarlar, bira
iebilirdi. Ama bütün bunlar, pekâlâ görüyordum, ikinci
planda şeylerdi; beni bekleyen yeni hayatın özü, esası
olamazdı hiç bile. Asıl öz başka taraftaydı; daha derin,
daha güzel, daha gizemli. Sonra, sezgime göre, kızlara,
aşka ilişkin bir şeydi bu. Orada derin bir haz ve tatmin
gizliydi herhalde; yoksa bu uğurda o güzelim çocukluk
sevinçlerinden yoksun kalmak pek saçma olurdu.

Aşkın ne olduğunu az çok biliyordum; bazı çiftler
görmüş, sarhoşluğu çok hoş, aşk şiir ve romanları oku-
muştum. Kendim de birçok defa âşık olmuş; bir erkeğin
hayatını koyduğu, işlerinin ve çabalarının amacı edindiği
o tatlılığı rüyalarımda ben de biraz tatmıştum. Daha o

zamandan kızlarla konuşan okul arkadaşlarım olmuştu; fabrikadaki iş arkadaşlarım pazarları gittikleri dans yerlerini, geceleri tırmandıkları pencereleri hiç sıkılmanlık göstermeden anlatıyorlardı. Ama benim için aşk, kapısı önünde çekingen bir özlemle beklediğim kilitli bir bahçeydi henüz.

Ancak şu son hafta içinde, çelik kalem kazasından az önce, aşkın bana açıkça ilk seslenişini duymuş; o gün bugün, vedalaşan bir kimsenin tedirgin, düşünceli durumunu yaşamış; o âna kadarki hayatım ondan sonra benim için artık bir geçmiş zaman olmuş, gelecek zaman da artık açık seçik bir anlam kazanmıştı. Bizim ikinci kalfa bir akşamüstü beni yanına almış, dönüş yolunda, bana güzel bir kız bulduğunu söylemişti; kızın henüz hiç sevgilisi olmamış, benden başkasını da istemiyormuş, bana ipek bir para kesesi örmüş, keseyi bana hediye edecekmiş. Arkadaşım kızın adını söylemek istemedi, "Kim olduğunu sen kendin bileceksin!" dedi. Ben üzerine düşüp sorunca, sonra da aldırılmaz görününce, durdu –tam da değirmen köprüsünde, suyun üzerindeydik– usulca dedi ki: "Şu anda arkamızdan geliyor." Yarı ümitli, yarı da bütün bunların sadece aptalca bir şaka olmasından korkarak, arkama döndüm. Kilisedeki din derslerinden tanıdığım, iplikhanedeki işinden dönen genç bir kız, Berta Vögtlin, peşimiz sıra köprü basamaklarını çıkıyordu. Durdu, bana baktı, gülümsedi; yavaş yavaş pembeleşen yüzü, derken alev alev kızardı. Ben hemen eve doğru koşmaya başladım.

O günden sonra kız beni iki kere aradı; birinde, çalıştığımız iplik fabrikasına geldi; bir kere de, akşamüstü eve dönüyordum, yolda karşıma çıktı, ama yalnızca selam verdi, sonra da, "Siz de paydos mu ettiniz?" dedi. Bu, benimle bir konuşma kapısı açmak istediğini gösteriyordu; bense sadece başımı eğdim, "Evet!" dedim ve utanç bir tavırla çekip gittim.

Tek başıma ilerlerken aklıma geldi, bugüne kadar gerçekte bütün yolları böyle yalnız yürümüştüm; gezintilere tek başıma çıktığım gibi, yaşamımın bütün adımlarını tek başıma almıştım. Dostlar, akrabalar, iyi konuşup görüştüğüm tanıdıklar, sevgililer hep benimle beraber olmuş, ama asla beni bütünüyle sarıp sarmalayamamış, hiçbir zaman içimdeki boşluğu dolduramamışlar, izlediğim yollardan ayırarak başka yollara çekip alamamışlardı.

Gençlik Güzel Şey, Alman dilinin en büyük yazarlarından, 1946 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Hesse'nin ilk dönem öykülerinden oluşuyor. XIX. yüzyılın Romantizm geleneğini yansıtan ve otobiyografik unsurlar içeren bu öykülerde, kasabada geçen çocukluk yılları, gençlik maceraları, ilk aşk heyecanları anlatılıyor; ama başrolde hep doğa var. Ormanda uzun yürüyüşlere çıkmaktan, kendisiyle ve doğayla baş başa kalmaktan hoşlanan, bu yolla iç dünyasını keşfetmekten hiç bıkmayan Hesse'nin çoğu eserinde olduğu gibi...

Hermann Hesse gibi bir ustanın öykülerini başka iki ustanın, Behçet Necatigil ve Kâmuran Şipal'in çevirisinden okumak ise bir ayrıcalık.

#öykü #doğa #özgürlük #seyahat #dostluk #benlik #çocukluk #gençlik
#kasabahayalı

 can

can yayinlari.com | [f](#) | [B](#) | [t](#) can yayinlari

Öykü

ISSN: 978-975-07-3558-5

9 789750 735585